

DRŽAVNI ARHIV U SPLITU

HR-DAST-47
KOTARSKI SUD SINJ

1. IDENTIFIKACIJA

1.1. Oznaka / signatura:

HR-DAST-47

1.2. Klasifikacija:

B. 2. 3. - Kotarski i općinski sudovi (prvostupanjski)

1.3. Naslov:

Kotarski sud Sinj

I. R. pretura di Sign; I. R. giudizio distrettuale di Sign;

C. K. Kotarski sud Sinj

1.4. Vrijeme nastanka gradiva:

1820.-1945.

1.5. Razina opisa:

fond

1.6. Količina:

290 knj.; 1335 kut.; 248.70 d/m

2. KONTEKST

2.1. Naziv stvaratelja:

Kotarski sud Sinj (I. R. pretura di Sign; I. R. giudizio distrettuale di Sign; C. K. Kotarski sud Sinj)

2.2. Upravna povijest

Organizacija sudstva

Dolaskom na vlast u Dalmaciji, Austrija nije odmah ukinula francusku organizaciju sudstva. Postupno se ukidaju francuski zakoni, a nova organizacija provedena je zakonom od 22. prosinca 1819. koji je stupio na snagu 1. veljače 1820.

Ovom organizacijom Prizivno sudište u Zadru postaje vrhovni sud za Dalmaciju. Osnovana su i četiri okružna zborna suda u Zadru, Splitu, Dubrovniku i Kotoru. Oni su nadležni u građanskim sporovima samo na području mjesta i kotara svog sjedišta, pa se nazivaju i pretura urbana; u krivičnim sporovima nadležni su i za područje svih područnih kotarskih sudova.

Prema navedenoj organizaciji na području Dalmacije su osnovana 24 kotarska suda, a nazivaju se preture-poglavarstva. Na području zadarskog okružnog suda djeluje 7 kotarskih sudova: Obrovac, Šibenik, Knin, Drniš, Skradin, Pag i Rab.

Na području splitskog okružnog suda djeluje 9 kotarskih sudova: Trogir, Sinj, Imotski, Makarska, Brač, Omiš, Opuzen, Hvar i Vis.

Na području dubrovačkog okružnog suda djeluje 6 kotarskih sudova: Cavtat, Slano, Pelješac, Korčula, Mljet i Lastovo.

Na području Okružnog suda Kotor djeluju 2 kotarska suda: Herceg Novi i Budva.

Po ovoj organizaciji u Dalmaciji su djelovala 24 kotarska suda koji su se dijelili u 3 klase, 4 a za njihovo određivanje mjerodavna je veličina područja i broj stanovništva.

Kotar Vrlika potpadao je pod sud Sinj.

Kotarski sudovi su obuhvaćali nekoliko političkih općina. Tijekom vremena neki su od njih ukinuti, a neki su promijenili granice nadležnosti ili sjedište.

Kotarski sud u Rabu ukinut je 1. srpnja 1826., a njegovo područje pripojeno je Kotarskom sudu u Pagu. Istovremeno je uspostavljena serdarija u Rabu. Kotarski sud u Lastovu spaja se sa kotarskim sudom u Korčuli 1. listopada 1826.

Područje nadležnosti Kotarskog suda u Obrovcu smanjuje se, a neki njegovi dijelovi pripojeni su području Zadra, Knina i Skradina 21. veljače 1827.

Sjedište bračkog suda premješteno je iz Nerežišća u Supetar 16. veljače 1830.

Kotarski sud u Mljetu ukinut je 1. srpnja 1832., a područje njegove nadležnosti pripojeno je Kotarskom sudu u Slanom, dok je njegovo sjedište premješteno u Ston 1. studenoga 1848.

Kotarski sud u Benkovcu počeo je djelovati 1. siječnja 1847.

U Silbi i Vrgorcu osnovani su novi sudovi 5. veljače 1848. godine, ali nisu počeli s radom zbog poznatih političkih zbivanja iste godine i zbog najave nove organizacije sudstva.

14. lipnja 1849. godine je izdana *Cesarska odluka* o odobravanju temeljne osnove novog sudskog uređenja, a 17. srpnja 1850. godine *Cesarska naredba* o uređenju sudova u Dalmaciji. Prema ovoj naredbi posluje 28 kotarskih sudova i četiri okružna suda (s nadležnošću nad kotarskim sudovima na svome području). Okružni sudovi su u Zadru, Splitu, Dubrovniku i Kotoru. Na području splitskog okružnog suda je bilo 13 kotarskih sudova: Split,

Trogir, Omiš, Brač, Sinj, Muć, Vrlika, Makarska, Imotski, Vrgorac, Opuzen, Hvar, Vis. Utvrđena je i stupnjevitost sudova. Podijeljeni su na sudove 1, 2. i trećeg reda. Određena su područja i mjerodavnost kaznenih sudova. Sjedište Prizivnog suda i dalje je bilo u Zadru. Vladinom odlukom od 14. rujna 1852. godine, koja je provedena Naredbom ministarstva unutarnjih poslova, pravosuđa i financija, 8. veljače 1854. godine, o političkom i sudbenom uređenju Dalmacije, napravljena je nova organizacija i mreža sudova: Prizivni sud u Zadru, četiri okružna prvostupanjska suda: u Zadru, Splitu, Dubrovniku i Kotoru (Zadarski sud se podiže u nivou i naziva se *Zemaljski sud*. Splitski, dubrovački i kotorski su *okružni sudovi*). Označene su sve općine koje pripadaju pojedinom sudskom okrugu. Mjesna nadležnost i sjedište ovih sudova je ostalo isto. Sva četiri suda prvog stupnja rješavaju trgovačke, pomorske i rudarske poslove.

Ustrojavaju se gradski sudovi, tzv. *Gradske preture*. Sada u sastavu okružnog suda djeluje kotarski sud za grad i kotar sjedišta okružnog suda (*Tribunale di prima istanza come Pretura urbana*). Rješavaju parnične i vanparnične postupke

Na osnovi Državnog temeljnog zakona od 21. prosinca 1867. o sudačkoj vlasti i Zakona od 19. svibnja 1868. o uređenju političkih vlasti, donosi se 11. lipnja 1868. Zakon o ustrojstvu kotarskih sudova te se politička vlast potpuno odvaja od sudske. Ovaj Zakon stupa na snagu 31. kolovoza 1868. Drniš spada u politički kotar Knin, a sudski kotar Drniš nad kojim je nadležan prvostupanjski Zemaljski sud u Zadru do 1894. kada je osnovan Okružni sud u Šibeniku koji će preuzeti nadležnost nad Kotarskim sudom u Drnišu. 07. 07. 1881.

Ministarstvo pravosuđa izdaje Naredbu o osnivanju zemljišnika pri kotarskim sudovima te se osnivaju zasebni zemljišni uredi. Takvo stanje ostati će do pada Austro –Ugarske monarhije. Na temelju Londonskog sporazuma iz 1915. kojim je Italiji obećan najveći dio Dalmacije, tijekom studenog i prosinca 1918. Talijani provode okupaciju „u ime Antante i SAD“, te početkom 1919. vojno zaposjedaju 34 dalmatinske općine. 6

Područje su podijelili u tri zone, Drniš je bio obuhvaćen prvom zonom. Odmah su započeli s raspuštanjem općinskih uprava, a poslove bivšeg Namjesništva preuzelo je Civilno povjereništvo u Zadru. Početkom 1919. guverner Millo je premjestio svoje sjedište iz Šibenika u Zadar koji time postaje sjedište pokrajinske Vlade za Dalmaciju. Uspostavljen je Ratni sud u Zadru, a Prizivni sud u Zadru određen je za Vrhovni i Kasacioni sud u kaznenim predmetima za cijelo područje.

Rapalskim ugovorom od 12. 11. 1920. postignut je sporazum između Kraljevine SHS i Italije u pogledu teritorijalnog razgraničenja. Rapalskim ugovorom Italija u Dalmaciji dobiva Zadar, Lastovo, Sušac i Palagružu dok su ostala područja pripala Kraljevini SHS (početkom 1929. mijenja naziv u Kraljevina Jugoslavija). Područje općine Drniš ulazi u sastav Kraljevine SHS, a talijanska vojska se povlači 05. 04. 1921. U Kraljevini Jugoslaviji kao kasacioni sud za Dalmaciju djelovao je Stol sedmorice, Odjeljenje B, u Zagrebu, a kao apelacioni djelovao je Viši zemaljski sud u Splitu.

Krajem 1923. izvršena je podjela nekadašnje pokrajine Dalmacije na oblasti. Politička općina Drniš pripadala je kninskom srezu u splitskoj oblasti dok je Kotarski sud u Drnišu bio podređen Okružnom sudu u Šibeniku i Višem Zemaljskom sudu u Splitu. Katastarska (porezna) općina Radonić od 1938. spada pod nadležnost Sreskog (kotarskog) suda u Šibeniku. Sudbena vlast na cijelom području Kraljevine SHS izjednačena je 1929., kad je donesen Zakon o sudskom postupku u građanskim parnicama, Krivični zakonik i Zakonik o krivičnom postupku. Prema novim jedinstvenim propisima iz 1929. u oblasti građanskog i kaznenog prava sudbene funkcije su vršili redovni i posebni sudovi. U redovne sudove spadaju i kotarski sudovi koji se od tada nazivaju sreski, te okružni, trgovački, apelacioni i kasacioni sud. Na temelju Zakona o likvidaciji agrarnih odnosa od 19. listopada 1930. i sporazuma Kraljevine Jugoslavije i Kraljevine Italije o primjeni agrarne reforme na talijanske

državljanke iz 1939., kotarski sudovi bili su na prvom stupnju nadležni za provedbu razrješenja kmetskih i kolonatskih odnosa. Godine 1941. dolazi do pada Kraljevine Jugoslavije. Iste godine potpisani su Rimski ugovori između Kraljevine Italije i NDH kojima se utvrđuju granice dviju država. Područje kotara Drniš po novoj razdiobi spada u treću zonu koja potpada pod vojnu i civilnu vlast NDH. Uz općine Grahovo i Knin (u kojem je bilo sjedište župe) spada u Veliku župu Bribir – Sidraga. Nastankom NDH uređenje redovnih sudova u osnovi nije izmijenjeno. Od 1929. u području građanskog i kaznenog prava sudske su funkcije obnašali redovni (sreski, okružni, trgovački, apelacijski i kasacijski) i posebni sudovi (Državni sud za zaštitu države, vojni i crkveni sudovi, Državni savjet, razni posebni upravni sudovi). Nazivi sudova po propisima iz 1929., ukinuti su Zakonskom odredbom od 18. 04. 1941., o izricanju presuda, o nazivima sudova i sudaca i o uporabi čistog hrvatskog jezika kod sudova. Tom odredbom vraćeni su prijašnji nazivi (sreski – kotarski, okružni sud – sudbeni stol, apelacioni sud – Banski stol). Kao kasacioni sudovi nadležni su bili: Stol sedmorice u Zagrebu i Vrhovni sud u Sarajevu. Zakonskom odredbom od 22. 09. 1941. o privremenom proširenju prostorne nadležnosti Banskog stola u Zagrebu, sudbenih stolova u Dubrovniku, Gospiću i Ogulinu i kotarskih sudova u Sinju, Kninu, Drnišu i Omišu, područja kotarskih sudova u Šibeniku i Trogiru, koja su nakon razgraničenja s Kraljevinom Italijom ostala u NDH, pripojena su Kotarskom sudu u Drnišu, a nad istim je nadležan Sudbeni stol u Dubrovniku, izuzevši vršenje sudbene vlasti u svim kazneno – pravnim predmetima u kojima će nad Kotarskim sudom u Drnišu biti nadležan Sudbeni stol u Gospiću. Kraljevina Italija je kapitulirala 08. 09. 1943., Rimski ugovori se razvrgavaju te se proglašava ponovno pripajanje okupiranih krajeva Nezavisnoj Državi Hrvatskoj.

2.3. Povijest arhivskoga fonda

Gradivo je preuzeto u kolovozu 1955. po službenoj dužnosti od Kotarskog suda u Sinju. Zavedeno je u Ulaznu knjigu pod rednim brojem 23. Dvije godine kasnije, 1957. Arhiv preuzima od Kotarskog suda još jedan dio gradiva koji se u Ulaznoj knjizi vodi pod brojem 32. Treći put u Arhiv se zaprema gradivo od Općinskog suda u Sinju, po službenoj dužnosti 1969. godine, a zavedeno je u Ulaznu knjigu pod rednim brojem 207. Svaki put se gradivo preuzimalo uz primopredajne zapisnike.

2.4. Način preuzimanja ili predaje

Vidi pod 2.3.

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Sadržaj

Fond sadrži sve vrste sudskih spisa građanskog smjera, parničnog i vanparničnog postupka iz oblasti građanskog zakonodavstva, kao i sudske spise o krivičnim raspravama i sudovanju o prekršajima i raznim krivičnim djelima iz oblasti krivičnog zakonodavstva. Spisi nose nazive "Atti civili"; "Atti sulla controversia"; "Atti criminali e penali"; "Atti contenziosi", itd. Fond sadrži i dio gradiva kasnijeg Kotarskog suda u Sinju za razdoblje 1946/1949.

3.2. Odabiranje, izlučivanje i rokovi čuvanja

Godine 1961. izvršeno je izlučivanje izvršnih spisa (grupe E i I). Izlučena su ukupno 472 svežnja od 1842. do 1940. godine, a ostavljena su specimena. Ostali dio gradiva čuva se trajno.

3.3. Dopune

3.4. Plan sređivanja

4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

4.1. Uvjeti dostupnosti

Gradivo ima status javnog arhivskoga gradiva.

Dostupno je sukladno Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Splitu.

4.2. Uvjeti objavljivanja ili umnožavanja

Dozvoljeno je sukladno Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Splitu.

4.3. Jezik i pismo u gradivu

Hrvatski, talijanski i njemački jezik. Latinica.

4.4. Tvarne značajke i tehnički uvjeti

Gradivo je osrednje sačuvano, rubovi knjiga i spisa su oštećeni, dio gradiva je u rasutom stanju.

4.5. Obavijesna pomagala

kartice

5. DOPUNSKI IZVORI

5.1. Dopunski izvori

5.2. Bibliografija

6. NAPOMENE

6.1. Napomena

Svo gradivo koje se odnosi na razdoblje nakon 1918. godine treba odvojiti te formirati poseban fond koji će biti ujedno i dopunski izvor fondu Kotarski sud Sinj. Registraturna pomagala: Protokol (kom. 1)

7. KONTROLA OPISA

7.1. Napomena arhivista

7.2. Pravila ili propisi

ISAD (G), Opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva, II izdanje, Zagreb 2001.

7.3. Nadnevak izrade opisa

INVENTARNI POPIS SERIJA I PODSERIJA

HR - DAST - 47 KOTARSKI SUD SINJ 1820. - 1945.			
BROJ	IME	SADRŽAJ	GODINA
1	SS - 1238	Knjiga Sud Sinj Protocollo di liquidazione dell' eredita	1833. - 1836.
2	SS - 1226	Knjiga Sud Sinj Registar E 1 - 537	1898.
3	SS - 1225	Knjige Sud Sinj Registri pljenidbe 1925, 26, 38 Upisnik G i DV 1933, 30, 29, 28 M 1937, 41, 14, 15 M II 1914, 1916, 1919 Registar za poslove (opominjanja?) ? Registro del' pignoramento 1898 HC 86/99 unio ellettro 1900 Dostavne knjige 1925, 26, 27 Index ?? Registar za slučajeve prekršaja U 1921 Registar za obavjerenja potpisa G ? i 1925 Upisnik OV 1938, 34, 35, 36 Upisnik G 1931, 1932 Knjiga o ovjeri istovjetnosti	
4	SS - 1224	Knjige Sud Sinj Registri opominjanja	1905. - 1912.
5	SS - 1223	Sud Sinj Registar Conrenzioni anno 1884 1 - 43	1884.
6	SS - 1222	Sud Sinj Registro Conrenzioni anno 1882	1882.
7	SS - 1221	Knjiga Sud Sinj Registar ?entilazioni anni 1879., 1880., 1881., 1882., 1883.	1879. - 1883.
8	SS - 1220	Knjige Sud Sinj Registri per antenti cezioni difirme G 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916 Registar obavjerenja potpisa	1911. - 1916.

9	SS - 1219	Knjiga Sud Sinj Registar g 1915 Zabilježnici predmeta iz odjela uznika Registro per ??? di contratti di locazione i ? K Ovršna Knjiga 1911 1884 - 1914 ?? Elirico? degli atti livati Imenik za upisnik o hapšenicima, uznicima, kažnjenicima 1902, 1918 i ??? Registar za poslove opominjanja M i drugi	
10	SS - 1218	Knjiga Sud Sinj Registar G 1907.g. - 1910.g. i početak 1911.g.	1907. - 1911.
11	SS - 1218	Knjiga Sud Sinj Registar Cbl	1903. - 1905.
12	SS - 1216	Knjiga Sud Sinj Registar Cbl 1 - 1029	1899.
13	SS - 1215	Knjiga Sud Sinj Registar Cbl	1898.
14	SS - 1214	Knjiga Sud Sinj Registro per affari bagatellari 1 - 569	1906. - 1908.
15	SS - 1213	Knjiga Sud Sinj Registro per affari bagatellari CbII 1 - 2237	1902.
16	SS - 1212	Knjiga Sud Sinj Registro per affari bagatellari CbII	1899.
17	SS - 1211	Knjiga Sud Sinj Registro per affari bagatellari Cb 1 - 1042	1897.
18	SS - 1210	Knjiga Sud Sinj Registar Ncl	1903. - 1908.
19	SS - 1209	Knjige Sud Sinj Registri i upisnici E 1898 E 1899 Upisnik POM 1940 1941 Registri pljenidbe 1833 - 1837 Upisnici M 1932 - 1939	

20	SS - 1208	Knjiga Sud Sinj Registar Repertorio	1842. - 1844.
21	SS - 1207	Knjiga Sud Sinj Registro Detenuti degli anni 1887. - 1892.	1887. - 1892.
22	SS - 1206	Knjiga Sud Sinj Registar nasljedstava	1860. - 1864.
23	SS - 1205	Knjiga Sud Sinj Registro per casi di contraversione U 1 - 1143	1902.
24	SS - 1204	Knjiga Sud Sinj Registro per casi di contraversione U 1 - 1075	1901.
25	SS - 1209	Knjiga Sud Sinj Registro per casi di contraversione U 1 - 1017	1900.
26	SS - 1202	Knjiga Sud Sinj Registro per casi di contraversione	1899.
27	SS - 1201	Knjiga Sud Sinj Registro per casi di contraversione U 1 - 892	1898.
28	SS - 1200	Knjiga Sud Sinj Registro per casi di contraversione U 1 - 695	1897.
29	SS - 1199	Knjiga Sud Sinj Registro contraversionale	1893. - 1896.
30	SS - 1198	Knjiga Sud Sinj Registro contraversionale	1886. - 1892.
31	SS - 1197	Knjiga Registro contraversioni	1883. - 1885.
32	SS - 1196	Knjiga Sud Sinj Registro contraversionale	1880. - 1882.
33	SS - 1195	Knjiga Sud Sinj Registro pupillare	1881. - 1897.

34	SS - 1194	Knjiga Sud Sinj Registro pupillare	1861. - 1879.
35	SS - 1193	Knjiga Sud Sinj Registro pupillare	1855. - 1860.
36	SS - 1192	Knjiga Sud Sinj Registro pupillare	1847. - 1856.
37	SS - 1191	Knjiga Sud Sinj Registro pupillare	1843. - 1852.
38	SS - 1190	Knjiga Sud Sinj Registro delle successioni 849/8841 - 974/11987	1896. - 1897.
39	SS - 1189	Knjiga Sud Sinj Registro delle successioni 132 - 1017	1897.
40	SS - 1188	Knjiga Sud Sinj Registro delle successioni ?? 617/4910 - 848/8840	1895. - 1896.
41	SS - 1187	Knjiga Sud Sinj Registro delle successioni	1895. i ?
42	SS - 1186	Knjiga Sud Sinj Registro delle successioni	1889. - 1895.
43	SS - 1185	Knjiga Sud Sinj Registro delle successioni	1885. - 1889.
44	SS - 1184	Knjiga Sud Sinj Registro delle successioni	1871. - 1877.
45	SS - 1183	Knjiga Sud Sinj Registro delle successioni	1868. - 1870.
46	SS - 1182	Knjiga Sud Sinj Registro delle successioni	1865. - 1867.
47	SS - 1181	Knjiga Sud Sinj Registro delle successioni	1856. - 1859.
48	SS - 1180	Knjiga Sud Sinj Registro delle successioni	1850. - 1855.
49	SS - 1179	Knjiga Sud Sinj Registro delle successioni 1 - 442	1843. - 1845.

50	SS - 1178	Knjiga Sud Sinj Registro delle successioni 1 - 535	1841. - 1842.
51	SS - 1177	Knjiga Sud Sinj Registro delle successioni 1 - 441	1837. - 1840.
52	SS - 1227	Knjige Sud Sinj Registri za poslove opominjanja Upisnik M II 1923 Registar M I 1917 i ? M 1931 M II 1917, 21, 22 i ? M 1919, 20 Registar za obavjerenja potpisa Upisnik M 1 925 OV 1924. - 1927. Registar G 1922. - 23	
53	SS - 1239	Knjige Sud Sinj Protocollo Criminale	1823. - 1825.
54	SS - 1240	Knjige Sud Sinj Protocollo Criminale 1 - 262	1826.
55	SS - 1241	Knjige Sud Sinj Protocollo Criminale	1830.
56	SS - 1242	Knjige Sud Sinj Protocollo Criminale	1831.
57	SS - 1243	Knjige Sud Sinj Protocollo degli Esibiti Criminali	1832.
58	SS - 1244	Knjige Sud Sinj Protocollo Criminale	1833.
59	SS - 1245	Knjige Sud Sinj Protocollo Criminale 1 - 399	1834.
60	SS - 1246	Knjige Sud Sinj Protocollo Criminale 1 - 356	1835.
61	SS - 1247	Knjige Sud Sinj Protocollo Criminali degli Esibiti	1836.
62	SS - 1248	Knjige Sud Sinj Protocollo Criminale	1837.

63	SS - 1249	Knjige Sud Sinj Protocollo Criminale 1 - 351	1858.
----	-----------	---	-------